

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U001731

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 15-05-2025

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ від 03.06.2025 р. №156



II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бондаренко Катерина Сергіївна

2. KATERYNA S. BONDARENKO

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0002-3103-8872

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Право

Дата захисту: 19-05-2025

Спеціальність за освітою: Право

Місце роботи здобувача: Національний університет "Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка"

Код за ЄДРПОУ: 02071100

Місцезнаходження: Першотравневий проспект, буд. 24, Полтава, Полтавський р-н., 36011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 8187

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.27.01

Тема дисертації:

1. Речові види забезпечення виконання зобов'язання.
2. Material types of security for the performance of obligations.

Реферат:

1. Дисертацію присвячено комплексному дослідженню теоретичних і практичних проблем сутності та змісту речових поймаєнованих і непоймаєнованих способів забезпечення виконання зобов'язань. У дисертаційній роботі обґрунтовано підхід до розуміння речових способів забезпечення виконання зобов'язання як способів захисту, які застосовуються кредитором у разі порушення зобов'язання. На підставі цього зроблено висновок, що основними функціями способів забезпечення виконання зобов'язання виступають стимулююча та захисна, з яких захисна є основною функцією. На підставі аналізу доктринальних джерел визначено, що головною ознакою способів забезпечення виконання зобов'язань, яка відрізняє їх від інших способів захисту прав кредитора, є наявність забезпечувального джерела – певного майна чи обов'язку третьої особи перед кредитором. На основі складу забезпечувального джерела запропоновано поділ способів забезпечення виконання зобов'язання на речові та особисті вважати визначальним. У роботі доведено, що речові способи

забезпечення є більш надійними, ніж особисті, оскільки задоволення вимог кредитора відбувається за рахунок певного майна й не залежить від платоспроможності боржника. Сформульовано визначення речових способів забезпечення виконання зобов'язання як визначених договором, законом або рішенням суду способів захисту цивільних прав учасників договірних відносин, що встановлюються на випадок можливого порушення боржником основного зобов'язання та надають кредитору право в такому випадку отримати задоволення своїх вимог за рахунок певного майна (спеціально призначеного для цього майнового забезпечувального джерела). Обґрунтовано, що реалізація речового способу забезпечення здійснюється кредитором як у формі самозахисту, так і в юрисдикційній формі захисту прав. Право на реалізацію речового виду забезпечення виконання зобов'язання завжди належить кредитору за забезпеченим зобов'язанням і не може бути відступлене без передання прав вимоги за ним. На основі існуючих в науковій літературі класифікацій способів забезпечення виконання зобов'язань класифіковано речові способи забезпечення за різними критеріями, зокрема: – за підставою встановлення: законні, договірні, на підставі рішення суду; – за видом майна, що створює забезпечувальне джерело: рухоме майно (застава рухомого майна, притримання, довірча власність), нерухоме майно (застава нерухомого майна (іпотека), довірча власність), грошові кошти (гарантійний платіж) майнові права (застава майнових прав); – за дією забезпечення: безпосередньої дії (довірча власність, застава), опосередкованої дії (притримання, реалізація невитребуваного майна); – залежно від способу задоволення вимоги кредитора: шляхом переходу до кредитора права власності на забезпечувальне майно (застава, довірча власність, забезпечувальна купівля-продаж під умовою, договір репо), отримання грошової суми від реалізованого об'єкта забезпечення (застава, притримання, довірча власність, реалізація невитребуваного майна), безпосереднє зарахування кредитором грошових коштів (гарантійний платіж); – за нормативною визначеністю: поійменовані – закріплені в законі в якості способів забезпечення (застава, притримання, довірча власність), непоійменовані – не закріплені законодавчо в якості способів забезпечення (гарантійний платіж, забезпечувальна купівля-продаж під умовою, забезпечувальне зберігання речей, реалізація невитребуваного майна, договори репо). Встановлено, що накладення судом за заявою кредитодавця арешту на майно, яке було предметом застави (у разі визнання недійсним кредитного договору чи договору застави), є прикладом застави на підставі рішення суду. В такий спосіб суд зберігає забезпечувальне джерело (раніше заставлене майно) в інтересах кредитора на випадок можливого порушення боржником-позичальником встановленого судом обов'язку щодо повернення ним позичених у кредитодавця коштів. Доведено, що положення про право застави необхідно розмістити у ЦК України серед інших речових прав на майно (Книга третя ЦК України «Право власності та інші речові права»). Заставу ж, як речовий спосіб забезпечення виконання зобов'язання, необхідно залишити серед інших способів забезпечення (ст. 546 ЦК України), що відображатиме її призначення як майнового забезпечувального джерела, встановленого для захисту прав кредитора на випадок можливого порушення зобов'язання боржником. Досліджено особливості притримання як речового способу забезпечення виконання зобов'язання, який може застосовуватися кредитором без попередньої домовленості про це з боржником, внаслідок факту порушення останнім зобов'язання. Доведено, що його використання кредитором як способу забезпечення виконання зобов'язання потребує повідомлення боржника про його застосування. З метою правової визначеності запропоновано підтримати пропозиції науковців щодо обмеження права кредитора притримувати річ боржника строком позовної давності за основним зобов'язанням.

2. The dissertation is devoted to a comprehensive study of theoretical and practical problems of the essence and content of material named and unnamed methods of securing the performance of obligations. The dissertation substantiates an approach to understanding material methods of securing the performance of obligations as methods of protecting civil rights, which are applied by the creditor in case of breach of obligation. Based on this, the paper concludes that the main functions of methods of securing the performance of obligations are stimulating and protective, of which the protective is the main function. Based on the analysis of doctrinal sources, it is determined that the main feature of methods of securing the performance of obligations, which distinguishes them from other methods of protecting the creditor's rights, is the presence of a security source – certain property or the obligation of a third party to the creditor. Based on the composition of the security source, it is

proposed to consider the division of methods of securing the performance of obligations into material and personal as determinative. The study proves that material methods of security are more reliable than personal ones, since the satisfaction of the creditor's claims occurs at the expense of certain property, and does not depend on the solvency of the debtor. The definition of material methods of securing the performance of obligations is formulated as methods of protecting civil rights of participants in contractual relations established by contract, law or court decision, which are established in case of possible breach by the debtor of the main obligation and give the creditor the right in such a case to receive satisfaction of their claims at the expense of certain property or sum of money (a specially designated property security source). It is substantiated that the implementation of the material method of security is carried out by the creditor both in the form of self-defense and in the jurisdictional form of rights protection. The right to implement the material type of security for the performance of the obligation always belongs to the creditor under the secured obligation and cannot be assigned without the transfer of rights of claim under it. Based on the classifications of methods of securing the performance of obligations existing in the scientific literature, a classification of material methods of security is provided according to various criteria: – according to the basis of establishment: legal, contractual, on the basis of a court decision; – according to the type of property that creates a security source: movable property (pledge of movable property, retention, trust ownership), immovable property (pledge of immovable property (mortgage), trust ownership), monetary funds (guarantee payment), property rights (pledge of property rights); – according to the effect of security: direct action (trust ownership, pledge), indirect action (retention, realization of unclaimed property); – depending on the method of satisfying the creditor's claim: by transferring to the creditor the right of ownership to the security property (pledge, trust ownership, security purchase and sale under condition, repo agreement), receiving a sum of money from the realized security object (pledge, retention, trust ownership, realization of unclaimed property), direct crediting of funds by the creditor (guarantee payment); – according to normative certainty: named – fixed in law as methods of security (pledge, retention, trust ownership), unnamed – not legally fixed as methods of security (guarantee payment, security purchase and sale under condition, security storage of things, realization of unclaimed property, repo agreements). It has been established that the imposition by a court, upon the creditor's request, of an arrest on property that was the subject of a pledge (in case the pledge agreement is declared invalid) is an example of a pledge based on a court decision. In this way, the court preserves the security source (previously pledged property) in the interests of the creditor in case of possible violation by the debtor-borrower of the court-established obligation to return the funds borrowed from the creditor. It has been proven that provisions concerning the right of pledge should be placed in the Civil Code of Ukraine among other property rights (Book Three of the Civil Code of Ukraine "Ownership and Other Property Rights").

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Бондаренко К. С. До проблеми класифікації видів забезпечення виконання зобов'язання. Журнал східноєвропейського права. // Б. 2023. Вип. 116. С. 75-82.
- 2. Бондаренко К. С. Правова природа довірчої власності та особливості її запровадження як способу забезпечення виконання зобов'язання. Юридичний науковий електронний журнал. // Б. 2023. Вип. 11. С. 131-134.

- 3. Бондаренко К. С. Гарантійний платіж – непойменованний спосіб забезпечення виконання зобов'язання. Юридичний вісник. // Б. 2024. Вип.1. С. 226-232.
- 4. Бондаренко К. С. Особливості правової природи застави як речового способу забезпечення виконання зобов'язання. Журнал східноєвропейського права. // Б. 2024. Вип. 121. С. 74-80.
- 5. Бондаренко К. С. Притримання та грошове притримання: дії правових механізмів поймаєного та непойменованого способів забезпечення виконання зобов'язання. Актуальні проблеми держави і права. // Б. 2024. Вип. 102. С. 10-16.
- 6. Бондаренко К. С. Право довірчої власності як особливий вид забезпечення виконання зобов'язання: перспективи застосування в Україні. Учасники цивільних відносин: новації рекодифікації цивільного (приватного) права України : зб. матеріалів доп. учасн. XIX наук.-практ. конф., присвяч. 99-й річ. з дня народження д.ю.н., проф. В. П. Маслова. 12.03.2021. Харків. С. 317-320.
- 7. Бондаренко К. С. Особливості використання джерел права при дослідженні теми «Речові види забезпечення виконання зобов'язання». Джерела в наукових юридичних дослідженнях : зб. матеріалів доп. учасн. аспірантського круглого столу 20-21 травня 2021. Харків. С. 17-19.
- 8. Бондаренко К. С. Переваги та ймовірні виклики запровадження інституту довірчої власності як нового виду забезпечення виконання зобов'язання. Сучасне суспільство і наука: актуальні дослідження молодих науковців : зб. матеріалів доп. учасн. Інтернет-конф. іноземними мовами 27.05.2021. Харків. С. 36-39.
- 9. Бондаренко К. С. Забезпечення зобов'язань довірчою власністю. Проблеми вдосконалення приватноправових механізмів набуття, передачі, здійснення та захисту суб'єктивних цивільних та сімейних прав : зб. матеріалів доп. учасн. практ. конф., присвяч. пам'яті проф. Ч. Н. Азімова. 15 грудня 2021. Харків. 2021. С. 170-172.
- 10. Бондаренко К. С. До питання про ознаки та функціонування видів забезпечення виконання зобов'язань. Доктрина приватного права: традиції та сучасність : зб. матеріалів доп. учасн. XX наук.-практ. конф., присвяч. 100-й річниці з дня народження проф. В. П. Маслова. 04.02.2022. Харків. С. 413-415.
- 11. Бондаренко К. С. Особливості правової природи та функції забезпечувального (гарантійного) платежу як виду забезпечення виконання зобов'язання. Проблеми вдосконалення приватноправових механізмів набуття, передачі, здійснення та захисту суб'єктивних цивільних та сімейних прав у сучасних умовах в Україні : зб. матеріалів доп. учасн. практ. конф., присвяч. пам'яті проф. Ч. Н. Азімова. Харків 16. 12. 2022. Дніпро ФОП Середняк Т.К. 2022. С. 224-228.
- 12. Бондаренко К. С. Непойменовані договори та непойменовані способи забезпечення виконання зобов'язання в науці цивільного права та законодавстві. Доктрина приватного права: традиції та сучасність : зб. матеріалів доп. учасн. XX наук.-практ. конф., присвяч. 102 річниці з дня народження проф. В. П. Маслова. 09.02.2024. Харків. С. 113-116.
- 13. Бондаренко К. С. Речові види забезпечення виконання зобов'язання в цивільному законодавстві: зарубіжний досвід. Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Центр українсько-європейського наукового співробітництва, Комісія з питань юридичної освіти та обізнаності, Науково-освітній центр професійного розвитку, зб. матеріалів доп. учасн. Всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації «Професійний розвиток: методологічна основа та інноваційні технології». м. Львів.11.01.2024. С. 36-39.
- 14. Бондаренко К. С. «Особливості речових видів забезпечення виконання зобов'язання». Зб. матеріалів XI Міжнародної наук.-практ. конф. Інтернет-конференції «Організаційно-правові аспекти публічного управління в Україні». 25.04.2024 року. Полтава: Національний університет "Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка". С. 245-247.
- 15. Бондаренко К. С., Кушнір В.А. Особливості довірчої власності як способу забезпечення виконання зобов'язання. Тези 76-ї наукової конференції професорів, викладачів, наукових працівників, аспірантів та студентів Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка». Том 2. (Полтава, 14 травня – 23 травня 2024 року). С. 141-142.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0111U000963

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пучковська Ірина Йосипівна
2. Iryna Y. Puchkovska

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4693-3127

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Спесівцев Денис Сергійович
2. Denys S. Spiesivtsev

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7337-7907

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, буд. 13, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гужва Антон Миколайович
2. ANTON M. HUZHVA

Кваліфікація: к.ю.н., доц., 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7813-1455

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ісаєв Арсен Миколайович
2. Arsen M. Isaev

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9982-0572

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Таш'ян Роман Іванович
2. Roman I. Tashian

Кваліфікація: д. ю. н., доц., 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6876-5857

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Спасибо-Фатеева Інна Валентинівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Спасибо-Фатеева Інна Валентинівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Лейба Людмила Василівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**



Юрченко Тетяна Анатоліївна